

nor samt den senare eller det så kallade stora kreditivet, till tre millioner kronor.

Stockholm den 14 maj 1890.

Med undersåtlig vördnad.

N:o 63.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 14 maj 1890.
— — — — Andra Kammaren den 14 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående fortsättning af statens jernvägsbyggnader.

(Statsutskottets utlåtande n:o 39 och memorial n:o 46.)

Till Konungen.

I propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen besluta, att stambanan genom öfre Norrland skall under iakttagande af hufvudsakligast samma tek-

niska bestämmelser, som äro fastställda för linien Långsele—Vännäs, fortsättas från trakten af Vännäs vid Nyby öfver Degerfors, Jörn och Elfsbyn till Öfver Luleå, med rätt för Eders Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter, jernvägen bör genomgå, samt under vilkor i öfrigt att landsting kommuner eller enskilde i enlighet med de af jernvägsstyrelsen föreslagna bestämmelser kostnadsfritt för staten afstå all för anläggningen erforderlig mark och ansvara för deraf förorsakade olägenheter och intrång, samt att landsting eller kommuner förbinda sig att under byggnadstiden å af jernvägsförvaltningen bestämda tider och ställen utmed jernvägslinien mot gångbart pris tillhandahålla sammanlagdt 200 sågtimmer för hvarje kilometer af banans längd, allt med skyldighet derjemte för vederbörande att hålla staten skadeslös för hvad i ett eller annat afseende härutinnan till äfventyrs kan komma att brista;

samt till fortsättning af arbetena å stambanan till Vännäs och anskaffande af rörlig materiel till bansträckan Anundsjö—Vännäs samt till påbörjande af arbetena å banan till Öfver-Luleå för år 1891 bevilja ett anslag af 4,665,000 kronor och deraf anvisa å riksstaten utom hufvudtitlarne 2,000,000 kronor samt 2,665,000 kronor att af upplånta medel utgå från riksgäldskontoret.

Riksdagen har redan år 1886 erkänt, att anläggningen af ifrågasvarande jernväg påkallades af ej blott ekonomiska och lokala utan äfven strategiska och politiska skäl. Nämnda års Riksdag ansåg sig likväl icke böra besluta utförandet af en så stor jernvägsanläggning som från Sollefteå ända till Luleå, utan stannade vid att besluta banans framdragande till Vännäs för att derigenom åt kommande Riksdagar bevara möjligheten att, efter då sig företeende omständigheter, besluta, huru vida jernvägen borde ytterligare fortsättas eller icke.

Lika med 1886 års Riksdag anser Riksdagen jernvägen böra framdragas in uti Norrbotten.

Hvad beträffar valet emellan de båda utstakade linierna, den östra eller yttre öfver Rödå, Bygdeträsk och Lill-Pite och den inre eller vestra öfver Degerfors, Jörn och Elfsbyn har Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts framställning i afseende på den inre liniens sträckning, d. v. s. jernvägens framdragande öfver Degerfors, Jörn och Elfsbyn.

Deremot har Riksdagen för närvarande icke funnit det nödigt eller ens lämpligt att fixera slutpunkten för banan i vidare mån, än att denna punkt skall förläggas å Luleå—Ofotens jernväg, och detta så mycket hellre som någon olägenhet icke lär kunna uppstå deraf,

att det definitiva bestämmandet af banans ändpunkt tills vidare får anstå.

I fråga om de vilkor, hvilka Eders Kongl. Maj:t föreslagit för norra stambanans fortsättning delar Riksdagen statsrådets och chefens för civildepartementet åsigt om nödvändigheten af stadganden i sådan riktning som de föreslagna. Riksdagen har dock ansett en något förändrad formulering af vissa bland dessa vilkor nödvändig.

Så har Riksdagen för att förekomma missförstånd med afseende å den tid, upplåtelsen af mark afser, särskildt utmärkt, i hvilket fall upplåtelsen sker för alltid och i hvilka den sker endast för den tid, hvarunder arbetet fortgår. Det sistnämnda är händelsen med upplåtelse af mark för sidoschaktningar, jordupplag samt sten- och grustäppter med dertill hörande vägar och sidospår. All annan mark måste enligt sakens natur upplåtas för all framtid.

Såsom vilkor har, bland annat, uppställts, att genom skogsmark skall upplåtas en konstant bredd af minst 15 meter å hvardera sidan af banans medellinie med all å densamma växande skog. Då uttrycket »minst 15 meter» tillkommit på den grund att, der banan måste framdragas genom djupare skärningar eller på höga bankar, redan för sjelfva jernvägen kan erfordras en större bredd än 15 meter från medellinien, men berörda uttryck medgifver en fullkomlig frihet att öfverallt i skogsmark till jernvägen intaga en obestämd större bredd än 15 meter från medellinien, har Riksdagen åt ifrågavarande vilkor sökt gifva den form, att såsom regel stadgas en upplåtelse i skogsmark af 15 meters bredd å hvardera sidan af banans medellinie och att en större bredd må till jernvägen intagas, endast der arbetets beskaffenhet sådant påkallar.

Då under jernvägsarbetets fortgång plats för upplag af sten torde erfordras lika väl som plats för jordupplag, har Riksdagen, till förekommande af tvist, härom inryckt ett stadgande. Härjemte har Riksdagen i fråga om den mark, som upplåtes till begagnande under arbetets fortgång, ansett sig böra tillstyrka införandet af den föreskrift att dylik mark skall vid arbetets fullbordande återställas i det skick, hvaren den då befinner sig, d. v. s. utan skyldighet för jernvägen att bortföra upplagd jord eller sten, igenlägga upptagna vägar o. s. v.

Emot öfriga vilkor om upplåtandet af mark har Riksdagen icke funnit något att erinra; och är Riksdagen öfvertygad derom, att de föreslagna stadgandena skola af vederbörande tillämpas med all den varsamhet, som är att iakttaga, på det att den enskilde ej må få vidkännas större uppoffringar eller nödgas lida större intrång, än arbetet oundgängligen kräfver.

Stadgandet att landsting eller kommuner skola vid banlinien till i orten gångbart pris tillhandahålla sågtimmer till ett antal af omkring 200 stycken per kilometer af banans längd har Riksdagen ansett kunna medföra onödig omgång. Bansträckan Vännäs—Boden, inre linien, är 297 kilometer lång, och hela det antal sågtimmer, som skulle levereras, omkring 60,000 stycken. Riksdagen kan icke föreställa sig, att några egentliga svårigheter skola möta att på öfverenskommelsens väg anskaffa berörda kvantitet till gängse pris. Skulle det emellertid visa sig omöjligt att anskaffa den eller kunde den ej erhållas utan oskäligen kostnad, torde en föreskrift derom, att landsting eller kommuner äro förpligtade att, när och hvar Eders Kongl. Maj:t så pröfvar nödigt, leverera sågtimmer till den föreslagna kvantiteten, göra till fyllest.

Riksdagen, som kommer att i särskild skrifvelse meddela sitt beslut om sättet för anvisande af det beviljade anslagsbeloppet, har alltså på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande proposition, att Riksdagen

a) beslutat att stambanan genom öfre Norrland skall under iakttagande af hufvudsakligast samma tekniska bestämmelser, som äro fastställda för linien Långsele—Vännäs, fortsättas från trakten af Vännäs vid Nyby öfver Degerfors, Jörn och Elfsbyn till någon punkt å Luleå—Ofotens jernväg, med rätt för Eders Kongl. Maj:t att närmare förordna om de orter, jernvägen bör genomgå samt under vilkor i öfrigt:

att af landsting, kommuner eller enskilde kostnadsfritt skall upplåtas: *dels* för all framtid:

all mark till banbyggnad med dertill hörande afdikningar, vattenaflopp och parallelvägar;

all mark för banbevakningsområden, hållplatser och bangårdar; genom skogsmark en bredd af 15 meter å hvardera sidan af banans medellinie samt, der arbetets beskaffenhet betingar en större bredd, hvad som i sådant hänseende erfordras, med all å den upplåtna marken växande skog;

all mark för till följd af jernvägsbyggnaden erforderlig anläggning af nya eller omläggning af gamla, allmänna eller enskilda vägar; *dels* under arbetets fortgång:

all för sidoschaktningar, upplag af sten eller jord samt sten- och grustäppter med dertill hörande vägar och sidospår behöflig mark, att vid arbetets slut aflämnas i då befintligt skick;

att upplåtelsen jemväl skall innebära förpligtelse att lemna ersättning för olägenheter till följd af försvårad brukning, förlängda vägar eller andra olägenheter af hvad namn och beskaffenhet de vara må,

som kunna anses härflyta af det genom jernvägens anläggning orsakade intrång;

samt att landsting eller kommuner åtaga sig att, när och hvar Kongl. Maj:t så pröfvar nödigt, vid banlinien till i orten gångbart pris tillhandahålla jernvägsbyggnaden sågtimmer till ett sammanlagdt antal af omkring 200 stycken per kilometer af banans längd;

allt med skyldighet för vederbörande att hålla staten skadeslös för hvad i ett eller annat afseende härutinnan tilläfventyrs kan komma att brista;

b) till fortsättning af arbetena å stambanan till Vännäs och anskaffande af rörlig materiel till bansträckan Anundsjö—Vännäs samt till påbörjande af arbetena å banan norr om Vännäs för år 1891 beviljat ett anslag af 4,665,000 kronor.

Stockholm den 14 maj 1890.

Med undersätlig vördnad.
